



Södra Roslagens
Släktforskarförening

SYSSLINGEN

Medlemsblad för: Södra Roslagens släktforskarförening
2007:4 Årgång 14

Kallelse

till ordinarie höstmöte med Södra Roslagens släktforskarförening måndagen den 12 november 2007 kl 19.00 i Åkersberga bibliotek.

Förslag till dagordning:

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av rösträknare tillika justeringsmän
4. Fråga om kallelse till mötet behörigen skett
5. Godkännande av dagordning
6. Kort redogörelse för styrelsens verksamhet under året
7. Verksamhetsplan för 2008
8. Budget och medlemsavgift för 2008
9. Val av tre styrelseledamöter för 2008-2009
10. Fyllnadsval av en styrelseledamot för 2008
11. Val av en revisor för 2008-2009 och en revisorssuppleant för 2008
12. Övriga frågor
13. Mötets avslutande

Efter mötet och kaffet lyssnar vi till Michael Lundholm som talar om kvalitet i släktforskningen.

Hjärtligt välkomna! Kaffe med dopp serveras!

Ta med det här numret av Sysslingen till mötet!



Södra Roslagens släktforskarförening

Föreningens adress:

Guckuskovägen 12, 184 35 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande Eddy Widborg 08-540 209 79

e-post: eddy-genealog@telia.com

Vice ordf Marianne Fröblom 08-540 673 64

e-post: marianne.froblom@swipnet.se

Sekreterare Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

e-post: cg@milstolpen.org

Kassör Ingall Hallberg 08-540 233 83

e-post: ingallhallberg@telia.com

Ledamot Gunnar Sjöberg 08-541 320 78

e-post: gunnarsjoberg@bredband.net

Ledamot Anita Järvenpää 08-541 338 19

e-post: anita.jarvenpaa@lo.se

Ledamot Heléne Stuborn 08-540 246 18

e-post: ingbrittsdotter@hotmail.com

Revisorer:

Ordinarie Björn Olander 08-540 230 65

Lars Lindblad 08-540 659 76

Suppleant Len Blomgren 08-540 603 24

Valberedning:

Bengt-Göran Littorin 08-540 222 52

Berit Wallenqvist 08-540 232 30

Arne Sundberg 08-541 324 55

Programkommitté:

Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

Eddy Widborg 08-540 209 79

Gunnar Sjöberg 08-541 320 78

Jessica Sjölund 08-540 212 78

Heléne Stuborn 08-540 246 18

Åkersbergakommitté:

Janet Witoslaw 08-540 622 08

Heléne Stuborn 08-540 246 18

Eddy Widborg 08-540 209 79

Arningekommitté:

Mai-Britt Andersson 08-540 216 42

Carl Göran Backgård 08-540 611 36

Inga-Karin Gillberg 08-540 678 08

Vaxholmskommitté:

Gunnar Sjöberg 08-541 320 78

Anita Järvenpää 08-541 338 19

Inger Rydholm 08-541 320 78

Läsapparaterna (bokning och utlåning):

Carl-Göran Backgård 08-540 611 36

Redaktör och ansvarig utgivare:

Susanne Fagerqvist 08-540 653 26

Redaktionskommitté:

Margareta Hultman Inger Rydholm

Gunnar Sjöberg Leif Gannert

Jessica Sjölund Olle Kungberg

Nils Lindgren Bengt-Göran Littorin

Carl-Uno Sjöblom Arne Sundberg

Avgifter:

Medlemsavgift 100 kronor

Ungdomsmedlem 25 kronor (under 25 år)

Hyra av läsapparat 25 kronor/vecka

Plusgirokonto: 448 57 91-0

Nya medlemmar:

Sätt in avgiften på vårt plusgirokonto.

Glöm inte ange namn och adress!

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år

Bidrag kan sändas till redaktören Susanne Fagerqvist,

Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.

e-post: sysslingen@hotmail.com

För signerade bidrag ansvarar författaren.

Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Redaktionen har ordet

Här kommer nu den fjärde tidningen för året.

Vi skulle vilja tacka för de bidrag som vi har fått in från er läsare. Om ni inte hittar era artiklar i detta nummer så lovar vi att de kommer vartefter.

Har ni några åsikter eller förslag på innehållet i tidningen hör då av er på vår e-postadress:

sysslingen@hotmail.com

Innehåll:

Redaktionen har ordet	2
Brevet till läsarna	3
Hemsidan	3
Vi behöver din hjälp!	4
Förslag till verksamhetsplan för 2008.....	4
Förslag till budget för 2008	5
Valberedningens förslag.....	5
Redaktionskommitténs medlemmar.....	6
Samarbete med DIS-ÖST och SSGF vad gäller forskarkvällar i Arninge.....	8
Medlemstidningar	8
Jourhavande släktforskare och månadsträffar ...	9
Släktforskarlagarna i Halmstad.....	9
Studiebesök hos Arbetarrörelsens Arkiv.....	11
Moltke och Vaxholms fästning.....	12
1808 – 1809 Dödens år i Waxholm	15
Klurighet.....	16
Nya medlemmar.....	17

**Nästa nummer av Sysslingen
kommer i januari 2008**

Manusstopp den 31 december 2007



Brevet till läsarna

Hösten har börjat. I gamla almanackor står det Höstmånad för september. Så det är väl bara att börja. Både Vaxholmsgruppen och vi i Åkersberga har börjat med månadsmöten och mottagningen för allmänheten på respektive bibliotek. Höstens kalendarium är fullt och i full fart.

Styrelsen har haft sitt första sammanträde för hösten och fattat visa beslut: **vi skall öka föreningens medlemstal till att uppgå till 300 medlemmar före den 31 december detta år. Vi skall starta en grupp som skall verka för släktforskning i skolan. Vi skall starta en grupp som har till uppgift att ta hand om nya medlemmar och underlätta för dem att komma med i vår verksamhet – en faddergrupp. Vi skall bilda en mejl-grupp med vars hjälp vi kan påminna om aktiviteter och om månadsmötena. Vi inför en Gästbok på månadsmötena där vi antecknar alla närvarande.**

Detta innebär att alla måste hjälpa till nu – med att göra vänner och bekanta till medlemmar, anmäla sig till faddergruppen, gå på mötena – vi måste öka intresset för vår förening och dess verksamhet. Vi som brukar träffas har jätteroligt och vi unnar alla er andra detsamma. Så kom och var med. Snart har vi vårt stora höstmöte – dagordning finns i det här numret av Syslingen.

Slutligen: en särskild reverens och bugning till Vaxholmsgruppen – de har hunnit mycket i höst. Deras verksamhet är i full gång och de har lyckats få kontakt med en ny medlem som har kontakt med en av Sveriges största veckotidningar och hon skall skriva om släktforskning där. Det kan säkert bli något för oss. Vaxholmarna är fantastiska! Tack för det!

Eddy Widborg
ordförande

Hemsidan

Ni glömmer väl inte att titta på föreningens hemsida. Hör gärna av er om ni tycker att något saknas eller om ni har några andra förslag.

Adressen till sidan är: <http://www.roslagen.be/>



Vi behöver din hjälp!

Sedan några är tillbaka är vi en tapper skara som arbetar med att registrera födda, vigda och döda i Ljusterö, Roslags-Kulla, Vaxholm, Österåker och Östra Ryd. Målet är att med hjälp av förbundets presentationsprogram kunna ge ut en CD-skiva.

Vi har nu registrerat drygt hälften av posterna och påbörjat korrekturläsningen. Idag är det 18 personer som arbetar med projektet, men vi behöver flera frivilliga.

De som registrerar läser antingen från mikrokort eller Genline och skriver in uppgifterna i ett Excel-ark. När detta är gjort lämnas det över till en korrekturläsare. Därefter klipps filerna ihop och läggs i ett presentationsprogram.

Vill du veta mer kan du kontakta mig, eller någon annan i styrelsen

Anita Järvenpää

Mail: anita.jarvenpaa@lo.se

Förslag till verksamhetsplan för 2008

1. Öka föreningens medlemsantal till 325
2. Vidareutveckla det under 2007 påbörjade fadderprogrammet för nya medlemmar
3. Göra minst ett studiebesök på arkiv eller liknande per halvår
4. Arrangera minst en forskarkväll i Arninge per halvår
5. Bemanna jourhavande släktforskare på lördagar i biblioteken i Vaxholm och Åkersberga utom i juni-augusti
6. Vid behov och i mån av förmåga hålla nybörjarcirklar och andra kurser
7. Ge ut fyra nummer av Sysslingen
8. Öka andelen Sysslingenmottagare via e-post till 50 %
9. Färdigställa Vaxholm-Österåker-CD
10. Inköpa och installera fler register på föreningens dator
11. Ordna medlemsträffar i Vaxholm och Åkersberga en gång per månad utom i juni-augusti
12. Delta i riksstämma och nationella släktforskardagar samt i ev regionalt och lokalt samarbete
13. Delta i programmet Jourhavande släktforskare i Arninge
14. Hålla stadgeenliga vår- och höstmöten med föredrag eller liknande
15. Arrangera våravslutning med utflykt och höstavslutning med Lucia

Förslag till budget för 2008

Intäkter:

Medlemsavgifter	30000
Deltagaravgifter	2500
Aktiviteter	1000

Summa intäkter 33500

Kostnader:

Medlemsanknutna kostnader	16000
övrig verksamhet	11000
CD-produktion	4500
övriga kostnader	2000

Summa kostnader 33500

Förslag till medlemsavgifter för 2008

Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för 2008, dvs. 100 kr för enskild medlem och 25 kr för ungdomsmedlem född tidigast 1983.

Valberedningens förslag

	Nuvarande		Förslag
Ledamot	Marianne Fröblom	tom 2007	Omval på 1 år
Ledamot	Ingalill Hallberg	tom 2007	Omval på 2 år
Ledamot	Gunnar Sjöberg	tom 2008	Avsägelse. Nyval Olle Kungberg på 2 år
Ledamot	Anita Järvenpää	tom 2007	Omval på 2 år
Ledamot	Heléne Stuborn	tom 2007	Avsägelse. Nyval Olle Keijser på 2 år
Revisor ordinarie	Björn Olander	tom 2007	Omval på 2 år
Revisorssuppleant	Len Blomgren	tom 2007	Omval på 1 år

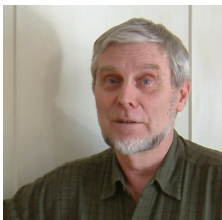
Följande personer har ett år kvar av sin mandatperiod

Ordförande	Eddy Widborg	tom 2008
Ledamot	Carl-Göran Backgård	tom 2008
Revisor ordinarie	Lars Lindblad	tom 2008

Redaktionskommitténs medlemmar

Här presenterar sig några av redaktionskommitténs nyare medlemmar

Nils Lindgren



Tja, var börjar man? För min del i Norrköping 1939. Studentexamen där, sedan KTH. Har sedan hela tiden arbetat med elektronik, sist 28 år på Philips. Gift sedan 1962 (med samma fru!). Bor i Waxholm sedan 1962, på Rindö sedan 1968. Släktforskningen började jag med på allvar när jag köpt min första PC och undrade vad jag egentligen skulle använda den till. En tidningsnotis ledde till medlemskap i DIS, och jag är även medlem i Föreningen Släktdata. Mina rötter finns huvudsakligen i Dalarna och i gränsområdet Småland-Östergötland.

En hel del av min tid använder jag f.n. till PC-projektet, en PC-kurs för pensionärer, vår hemsida, diverse jobb med vårt hus. Tillbringar också tid på vårt fritidsställe i Kolmården (se www.geocities.com/lillatjuttorp). På det hela taget trivs jag med tillvaron.

Inger Rydholm



Jag heter Inger Rydholm, är pensionär. Har bott i Stockholm, tills 1964 då jag flyttade till Vaxholm. Jag har varit anställd i Vaxholms stad med administrativa göromål de sista 20 åren av mitt arbetsliv. Jag kom in på släktforskningen "på ett bananskal", då jag skulle ta reda på mina anor från USA. Dom ledde i sin tur tillbaka till Stockholm. Sedan jag träffade Gunnar, har han både hjälpt mig och intresserat mig för vidare forskning.

Anita Järvenpää



Jag är född i Hälsingborg och uppvuxen i Höganäs. 1962 flyttade jag med mina föräldrar till Jakobsberg i Järfälla kommun. Sedan 1988 är jag bosatt i Vaxholm

Mitt finska efternamn har jag gift mig till och jag pratar inte finska och kan ingenting om finsk släktforskning.

Jag började släktforska för ca 7 år sedan. Mina anor är spridda i hela Sverige. Min mormors släkt kommer huvudsakligen från Ljusdal och Delsbo. Morfarmorfar var sockenlapp i Alfta. Farfars släkt kommer från halländska Våxtorp och farmors från skånska Farhult. Själv har jag varit gift med en finnfödd australiensare och för att krångla till min släktforskning ytterligare har min son gift sig med en flicka från St Petersburg.

När arbete och släktforskning tillåter försöker jag få tid över till all läsa lite böcker, gå på film, opera och teater samt handarbete. På sommaren försöker jag dessutom hinna med lite skärgårdsturer, svampplockning och skansenbesök.

Sedan ett drygt år tillbaka sitter jag i styrelsen för Södra Roslagens släktforskarförening. Jag är vidare ansvarig för CD-projektet som föreningen bedriver och ingår numera även i Redaktionskommittén.



Mitt namn är **Leif Gannert**, född Johansson men bytte i samband med giftermålet 1978. Hustru Wivi-Ann vägrade heta Johansson. Är född på Ingarö 1945 med far bördig från Östra Ryd och mor från Smedjebacken och Säter. Är sedan 2006 s.k. avtalspensionär.

Släktforskning började frun och jag med i slutet av 1970-talet. Vi gick en kurs i Täby för Alf Karlsson. På den tiden var det rullfilm och Videolog som gällde. Jag justerade ett Unoskop så man kunde använda rullfilm, det blev väldigt mycket billigare. Vår lärare Alf var nog lite störd av att jag inte köpte det släktforskarna tillhandahöll.

Inom släktforskningen rör jag mig i Uppland och Dalarna. Svärmor kommer från Viksjö i Ångermanland och svärfar från Blekinge men anor in i Småland. När bearbetandet av datum blev enformigt började jag leta efter bouppteckningar, då öppnades en ny värld. Sedan 10 år tillbaka är jag aktiv i Vaxholms Hembygdsförening. Även här stöter man på släktforskaruppgifter, vilket fler och fler upptäcker.

Sedan jag blev avtalspensionär finns mer tid över för föreningsarbeten. Jag har även börjat tycka det är roligt att berätta, inte bara i tal utan även i skrift. Så får jag klorna i någonting som kan var av intresse för andra, mår jag riktigt bra av att få det nedtecknat. Sysslar ju även med lite hembygdsforskning. Det är knepigare och tar betydligt längre tid, eftersom uppgifterna inte finns på data eller mikrofilm.

Nu när jag ingår i redaktionen för Sysslingen hoppas jag att det jag bidrar med uppskattas av såväl redaktion som läsare.



Arne Sundberg

Är Vaxholmsbo sedan födseln 1941. Har varit försvarsanställd inom marinen som byggnadsingenjör. På senare tid, efter flera omorganisationer, blev det mer administration och data. Var bl a med och startade ett system för information om försvarets fastigheter.

Jag passade på att gå i avtalspension 2002 och lämnade därmed ”den sjunkande skutan” medan det var roligt att arbeta i försvaret. Någonting som däremot är roligt, är förmånen att få vara morfar. Jag vabbar ibland. (vård av barnbarn)

Släktforskningen tog sin början i och med att jag gick en nybörjarkurs för Mary Carlsson i Åkersberga. Jag minns att hon log milt overseende när jag skulle försöka mig på att översätta texten i en läsövning. Hon tyckte att min fantasi skenade iväg för mycket.

Min uppgift i CD-gruppen är att tillsammans med hustru Lena (hon har inte lika livlig fantasi som jag) korrekturläsa Östra Ryds kyrkoböcker.

Fler medlemmar presenteras i nästa nummer av Sysslingen.

Samarbete med DIS-ÖST och SSGF vad gäller forskarkvällar i Arninge.

Vi har varit i kontakt med DIS-ÖST och SSGF och kommit överens om att våra medlemmar skall kunna anmäla sig till respektive föreningars forskarkvällar i Arninge.

Observera att föranmälan krävs.

Följande forskarkvällar äger rum under hösten:

Torsdagen den 18 oktober kl 16.00 -19.30	Anmälan till Helen Stuborn, mail: ingbrittsdotter@hotmail.com
Onsdagen den 7 november kl 16.00 -19.30	Anmälan på SSGFs hemsida www.genealogi.se/stockholm
Torsdagen den 8 november kl 16.00-19.30	Anmälan på DIS-ÖSTs hemsida: www.dis-ost.se
Onsdagen den 21 november kl 16.00 - 19.30	Anmälan på SSGFs hemsida www.genealogi.se/stockholm
Onsdagen den 5 december kl 16.00 -19.30	Anmälan på SSGFs hemsida www.genealogi.se/stockholm
Torsdagen den 6 december kl 16.00-19.30	Anmälan på DIS-ÖSTs hemsida: www.dis-ost.se

Medlemstidningar

Tidningarna kommer till Marianne Fröblom som tar med dessa till medlemsmöten och öppet hus. Annars finns de arkiverade i studiecellen på Åkersberga bibliotek.

AnGripen Malmö Släktforskarförening utkommer med 4 nr/år www.msff.se

Anknytningen Nyköping-Oxelösund Släktforskarförening utkommer med 4 nr/år www.nosff.org

Anletsbladet Botvidsbygdens Släktforskarförening utkommer med 4 nr/år. Ingen hemsida men e-post till sekreterare hans@stedfeldt.pp.se och även ansvarig utgivare för tidningen.

Arosiana Västerås Släktforskarclubb utkommer med 4 nr/år. Ingen hemsida men e-post till ordförande sven.olby@telia.com

Marianne Fröblom

Jourhavande släktforskare och månadsträffar

Lördagar *Jourhavande släktforskare i biblioteken i Åkersberga centrum (kl 11-13) och Vaxholm (kl 10-13)*
Vi finns på plats och ger råd och hjälp, t ex med att komma i gång. Vi har tillgång till Genline och en hel del dataregister. Start i Vaxholm och Åkersberga den 1/9.

Första
tisdagen i
månaden från
den 4/9
19.00-21.00
Månadsträff – Vita huset, Centralvägen 55, Åkersberga
Vi träffas och utbyter erfarenheter, ställer frågor, dricker kaffe och har trevligt. Ibland har någon något att berätta eller demonstrera, men programmet blir vad deltagarna gör det till.

Första
onsdagen i
månaden från
den 5/9
19.00-21.00
Månadsträff – Föreningarnas lokal, Pilgatan 6, Vaxholm
Vi träffas och utbyter erfarenheter, ställer frågor, dricker kaffe och har trevligt. Ibland har någon något att berätta eller demonstrera, men programmet blir vad deltagarna gör det till.

Vill du ställa upp som jourhavande släktforskare i Vaxholm eller Åkersberga? Meddela i så fall detta till: **Marianne Fröblom**, marianne.froblom@swipnet.se (Åkersberga) eller **Gunnar Sjöberg**, gunnarsjoberg@bredband.net (Vaxholm).

Släktforskardagarna i Halmstad

I år fick jag förmånen att vara Södra Roslagens släktforskarförenings stämooombud vid släktforskardagarna i Halmstad den 24-26 augusti.

Lördagen den 25 augusti klev jag, fylld av förväntan, av morgontåget i ett regnigt Halmstad för att bege mig till Halmstads Teater där årets släktforskardagar skulle äga rum.

När jag fick programmet i min hand och insåg att jag hade fem hela våningsplan fyllda med montrar och massor med olika föreläsningar att välja bland visste jag inte vilket ben jag skulle stå på. Hur skulle jag hinna med ens hälften av det jag skulle vilja se och höra? Här fanns ju allt som har med släktforskning att göra.

Efter att ha registrerat mig som ombud begav jag mig till en av föreläsningssalarna för att lyssna till en föreläsning om Arkiv Digital, som scannar in arkivalier i färg (inte bara kyrkoböcker, utan även mantalslängder, bouppteckningar, domböcker, passjournaler m m). Precis som med Genline och SVAR abonnerar man på tjänsten och får tillgång till bilderna online. Jag blev mycket imponerad av bildernas kvalitet och är övertygad om Att Arkiv Digital kommer att bli en svår konkurrent till Genline och SVAR.

Efter lunchen var det så dags för årets stämma. Trots den korta dagordningen blev det en långsliten historia som tog över tre timmar. Anledningen till detta var en mycket lång och livlig debatt vad gäller förbundets dåliga ekonomi. Först efter omröstning, med röstsiffrorna 89 för, 52 mot och 10 nedlagda, beslutade stämman att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006. Eftersom förbundet har en hyreskostnad på ca 120.000 kronor per månad håller man på att se över möjligheterna att, inom en snar framtid, byta till billigare lokaler.



Bilden visar den nyvalda styrelsen. Foto Anita Järvenpää

Stämman utsåg även styrelse och revisorer för verksamhetsåret. Ted Rosvall kvarstår som förbundets ordförande. Lördagen avslutades med en god middag på det vackra Tylöhus.

Söndagen tillbringade jag med att botanisera bland montrarna hos de olika utställarna samtidigt som jag försökte gå på så många seminarier som möjligt.

Föreningen DIS (Datorhjälp i Släktforskningen) disponerade nästan hela källarplanet för sin verksamhet. Man hade riggat upp ett antal datorer där man kunde få hjälp med Disgen och Disbyt. En av datorerna var bemannad med vår egen Carl-Göran Backgård. DIS hade även ett antal föreläsningar, bl.a. om Disbyt och Dispos och konsten att göra släktböcker.

SSGF (Storstockholms Genealogiska Förening) gjorde reklam för en kommande CD-skiva om barnhemsbarn som väntas komma ut under hösten

Den ideella föreningen Släktdata, som har som huvudmål att göra så många avskrivna eller indexerade kyrkböcker som möjligt fritt tillgängliga för släktforskning på nätet, fanns också på plats

SVAR och Genline hade extrapriser på sina abonnemang och demonstrerade hur man kan släktforska på nätet.

Det sista jag gjorde innan jag, med mycket ömma fötter, begav mig till tåget, var att besöka Genline där jag övertalades att delta i en liten tipspromenad. Jag brukar aldrig vinna på tävlingar, men eftersom alla som lämnade in sina kuponger fick en bit choklad som tack fyllde jag i blanketten efter bästa förmåga.

När jag nästa dag öppnade min mailbox hittade jag två intressanta mail:

Det ena var från Genline, som gratulerade mig till att jag vunnit första pris – två månaders gratisabonnemang på Genline.

Det andra kom från en kvinna som heter Mari. Hon hade besökt släktforskarlagarna och fått hjälp att söka i Disbytt och upptäckt att hon och jag hade samma anfäder. Vi har haft regelbunden kontakt sedan dess och hjälps nu åt med att fylla de luckor vi har i våra släktforskningar.

Nästa år äger släktforskarlagarna rum i Malmö 29 – 31 augusti. Har ni tid och möjlighet tycker jag absolut ni skall åka dit!

Anita Järvenpää

Studiebesök hos Arbetarrörelsens Arkiv

Torsdagen den 27 september hade föreningen arrangerat ett studiebesök hos Arbetarrörelsens Arkiv på Upplandsgatan 4 i Stockholm.

Under en timmes tid guidades vi runt av Lars Gogman, som arbetar som arkivarie på arkivet.

Arkivet, som grundades redan 1902, är en fristående stiftelse med svenska staten, LO och SAP som huvudmän. Förutom ren arkivverksamhet har man bibliotek, egen tidskrift, bedriver forskningsfrämjande verksamhet, anordnar seminarier och ger ut publikationer.

Eftersom arkivet inte är statligt gäller inte offentlighetsprincipen, utan det är arkivbildarna som beslutar om dokumentens tillgänglighet. Detta innebär att det kan förekomma olika sekretessbestämmelser för olika arkiv.

Utöver de handlingar som finns i arkivets lokaler på Upplandsgatan finns stora depåer på Runöskolan i Åkersberga samt i Grängesberg. Det är därför bra att vara ute i god tid och räkna med olika framtagningstider beroende på var det material du intresserad av förvaras. Ring gärna i förväg och förvissa dig om hur lång tid det tar att ta fram materialet.

I arkivet finns dokument från hela den svenska arbetarrörelsens historia. Man har drygt 5.000 arkiv från olika politiska, fackliga organisationer och en mängd personarkiv från personer som varit aktiva inom arbetarrörelsen. Dessutom finns ett antal utländska arkiv. Man har låtit skanna in och katalogisera drygt 90.000 bilder. Vidare har man ca 15.000 affischer och ca 1.300 fanor i sina samlingar.

Om man har någon i släkten som varit politiskt eller fackligt aktiv kan man ha turen att hitta material om denna. Ur medlemsregistren får man oftast bara fram uppgift om under vilken tid en person har varit medlem i t ex fackföreningen. Däremot kan man få fram riklig information om olika yrkesgrupper och deras villkor.

Ytterligare information och tips om länkar till närstående organisationer finns på Arkivets hemsida: www.arbark.se

Anita Järvenpää



*Bilden visar Gun Karlsson, Helen Stuborn
Marianne Fröblom, Sivert Johansson och Bibbi
Backgård Foto: Anita Järvenpää*

Moltke och Vaxholms fästning

Låt oss först konstatera att ingen med bestämdhet vet hur gammal Vaxholm är som befästningsort. Enligt vissa historiker kan det röra sig om 800 år. Helt klart är dock att Gustav Vasa, som sen barnsben borde ha känt till trakten väl, år 1548 i brev nämner det blockhus han ville bygga och som skulle bli grunden till Vaxholms fästning.

Om det var Gustav Vasa som började, så var det hans söner och deras efterträdare som fullföljde utbyggnaden av Vaxholms fästning. Tyngdpunkten i försvarsverket låg under lång tid just på den lilla klippön mitt i fästningssundet mellan staden Vaxholm och Rindön och det är först under det senaste århundradet, som den verkliga fästningen förlagts till andra platser i Stockholms skärgård.



Foto Lena Sundberg

I juli 1818 fick Vaxholms fästning ett nytt tillskott till bemanningen. Det var den trettioårige Johan Jacob Sjöblom, som av okänd anledning tog värvning och antogs som artillerist nr. 58 av Svea Artilleriregemente. Johan Jacob, som alltså är artikelförfattarens farfarsfarfarsfar, var, enligt de knapphändiga uppgifter som hittills gått att få, född i Uppland, 5 fot och 8 tum lång (=168 cm) och gift med en vallondotter från Vira bruk. Han avled våren 1832 strax innan han skulle ha fyllt 44 år. Dödsorsaken uppges i rullorna vara sviterna efter en "bröstinflammation".

Under sin tid som artillerist på Vaxholms fästning fick Johan Jacob uppleva hur förfallet satte in i det gamla fortet på klippan, men han hann avlida innan man helt sonika rev ner den gamla befästningen för att sedan bygga upp den fästning, som i dag bildar den för båtfolket så karaktäristiska silhuetten vid Vaxholm.

Trettio år tog det att bygga den nya fästningen, och 1863 var arbetet slutfört. När allt var klart kunde expertisen dock till stor förargelse konstatera, att det nya verket verkade vara helt omodernt.

Det nya artilleriet hade fått räfflade kanonrör och ägde därmed en större genomslagskraft än de tidigare slätborrade kanonerna med sina rundkulor. Vid en historisk provskjutning 1872 kunde pansarbåten Hildurs projektiler bryta igenom såväl mur som innervägg.

Och så hade det fransk-tyska kriget 1870 fått försvarsledningen att snabbt bygga en helt ny fästning vid Oxdjupet. Efter kungen, Oskar II, kom den att kallas Oskar Fredriksborg. Och det är nu, som greve Moltke kommer in i bilden.

Många av läsarna, särskilt den äldre generationen, har säkert hört historien om Moltke och Vaxholms fästning. Det är en s.k. vandringshistoria, som går runt om i världen men med olika namn beroende på var någonstans den berättas. I Sverige dyker den i skrift upp för första gången i Albert Engströms skämttidning Strix. Det är i numret den 7 april 1915, som tecknaren Hilding Nyman låter två busar samtala om livets allvar på följande sätt: ” ...

Har du inte hört när Moltke skrattade? Dä va´ bara två gånger. Första gången var när hans svärmor dog och andra gången när han såg Vaxholms fästning."

Är detta nu bara en vanlig rolig historia, eller har Moltke verkligen besökt Vaxholms fästning och, i så fall, skrattade han åt den?

Mats Rehnberg, som var älskare av Vaxholm och dess skärgård, gav tillsammans med fotografen Lennart af Petersens för drygt 25 år sedan ut en förnämlig bok om Vaxholm, där han med sin slängiga elegans påstår, att historien bara är just en historia. Det skulle dessutom inte vara bevisat, att den store fältherren von Moltke någonsin skulle ha besökt Vaxholms fästning.

Men där tar den gode folklivsforskaren och historikern Rehnberg miste. Moltke var verkligen i Vaxholm, och så här gick det till:

År 1881 hade den då 81-årige och ryktbare tyske generalfältmarskalken och greven Helmuth von Moltke fått en inbjudan från Oskar II att besöka Stockholm. Resan kom till stånd i augusti, och på morgonen den 10 anlände den prominenta gästen med ordinarie snälltåget från Malmö. Han tog in på Grand Hotel och avreste senare på eftermiddagen i kungligt fyrspänt ekipage till Drottningholm. Där togs han emot av kung Oskar och drottning Sofia, som bjöd honom på middag - och logi, eftersom han fick bo i en våning på slottet på Lovön. Att Moltke togs emot kungligt bevisas bl.a. av att han skjutsades omkring på såväl land som vatten i ömsom hovvagn ömsom kungsslup. Och det var med den senare, Sköldmön, som han besåg Vaxholm och inloppet till Stockholm.



Helmuth von Molke

Under hela stockholmsbesöket, som varade i fyra dagar, sköttes arrangemangen av generalstaben med major Kléen som närmast uppvaktande. Stockholmarna hölls hela tiden underrättade om vad Moltke företog sig tack vare flitigt utkommande pressreleaser, som tidningarna snabbt tryckte av. Vid genomgång av pressklippen frapperas man av hur intill identitet lika samtliga referat är. Den enda tidning som ordentligt avvek från rapporteringen var Fäderneslandet, som redan då hade sin småfräcka och ibland snackiga stil. Det är också just Fäderneslandet, som gör sig lustig över det påstått otidsenliga försvaret vid Vaxholm och vågstycket att bjuda dit det dåtida Europas främste strateg. Det är möjligt att just den tidningen kom att underblåsa det lätta militärförakt som kom att resultera i historien om Moltkes skratt.

Nu är det många bottenar i historien från Strix 1915. Moltke var en legend, en kändis långt efter sin död 1891, och ett av hans smeknamn löd "Den store tigaren". Han ansågs mycket begåvad rent humanistiskt och var till exempel mycket språkkunnig. Det var därför med syftning på denna språkkunnighet, som man sade att "han kunde konsten att tala på sju språk". Utan tvekan en stor bedrift!

Det hade därför onekligen haft sina poänger om just denne allvarsman hade bringats att skratta vid åsynen av Vaxholms fästning. Det gjorde han nu inte, om man får tro Fritz von

Dardels noggranna dagboksanteckningar, som i stället för munterhet beskriver den tidigare påtalade fåordigheten.

von Dardel, som stod hovet nära, bodde om somrarna på udden Monte Bello söder om Vaxholm på Tenölandet.

Vaxholmsbesöket ägde rum lördagen den 13 augusti 1881. Sköldmön avgick från Slussen vid 9-tiden på morgonen och var tillbaka fem timmar senare. På kunglig order sköts salut om 17 skott vid Oskar Fredriksborg, och ett i Krigsarkivet bevarat telegram anger att truppen skulle vara klädd till parad.

Den riktiga fästningen var alltså den vid Oskar Fredriksborg och Oxdjupet, och den hade Moltke sannerligen inte någon anledning att skratta åt. Den tillhörde det modernaste i fästningsväg vid den tiden, och vad än Moltke tyckte, så behöll han det för sig själv.

Som en annan kuriositet vad gäller Moltkes andra skratt, det vid svärmoders död, så kan man också där agera historiefördärvare.

Moltkes svärmor var hans egen syster! Hon hette Augusta och var gift med en engelsman, som tidigare blivit änkling och lämnad med tre små barn på sitt gods i norra Tyskland. Ett av barnen, Marie, kom genom olika tillfälligheter att bli maka till sin styvmors bror. Äktenskapet var harmoniskt men barnlöst. Såväl hustrun Marie som system Augustas avled före Moltke, och något skratt torde inte ha förekommit vid något av dödsfallen. Moltkes efterlämnade brev visar nämligen vilken rörande kärlek han hyste till sin syster. Marie dog först, och det var Augusta, som under de följande 15 åren tog hand om sin ryktbare bror - och tillika svärson. Augusta avled 1882, alltså efter Moltkes besök i Vaxholm. Där brister det alltså i strixhistoriens kronologi.

Till sist skall sägas till alla, som undrar var Greve Moltke-päronen kommer ifrån, att det är en helt annan historia. Den greven var en dansk släkting med stor trädgård. Och det var heller inget att skratta åt!

Carl-Uno Sjöblom

(Till Sv.D. 18/1 89)

1808 – 1809 Dödens år i Waxholm

I arbetet att framställa vår CD har jag fått på min lott att skriva av dödboken för Waxholm. Den ger en inblick i forna tiders livsvillkor, där barnadödligheten var stor och lungsoten härjade. De som dog av "ålderdomsbräcklighet" var mycket sällan över 80 år. Som exempel år 1815, då totalt 50 personer avled i Waxholm:

< 1 år	8 personer
1 – 5 år	6

60 – 70 år	2
70 – 80	4
> 80 år	1

Fjorton barn avled alltså före fem års ålder, och bara fem personer blev äldre än sjuttio år.

Under åren 1808 - 1809 var dödligheten extremt stor i Waxholm, flera gånger större än åren närmast före och efter.

En jämförelse:	1806	48 döda
	1807	62 döda
	1808	143 döda
	1809	262 döda
	1810	44 döda

Det var det olycksaliga kriget i Finland som fortsatte att kräva offer. Det beräknas att ca 20 000 soldater och lantvärnsmän dog, men bara ca 7 000 i strid. Övriga avled av typiska krigssjukdomar – "fältsjuka" som var gemensam benämning på bl a tyfus och dysenteri. Hemvändande krigare spred sjukdomarna också bland civilbefolkningen.

I början av 1808 domineras listan av arbetsfångar, och påfallande många dog av skörbjugg. Flussfeber är också en vanlig diagnos som möjligen betyder lunginflammation. 1809 är det främst fältsjukan som skördar offer: 204 av de totalt 262 fick den diagnosen. Av de döda var 95 lantvärnsmän, och av dessa dog alla utom tre i fältsjuka.

Lantvärnsmännen behandlas summariskt i dödboken. Ofta står bara efternamnet, även om det ibland också står förnamn och till och med regemente. Uppgift om hemvist finns aldrig med, så för en släktforskare blir de mycket svåra att finna. Detsamma gäller arrestanter och arbetsfångar.

Man kan undra hur dödgrävare och präst hann med, för det kunde vara upp till tio begravningar samma dag. Blev det bara några minuter per lik och sedan ner i en massgrav?

Nils Lindgren

Klurighet

Försök att lista ut följande klurigheter utan att läsa facit.

Tjocka släkten

0. Hur var bibelns Isak och Jakob släkt?
1. Hur var Napoleon III släkt med Napoleon I?
2. Hur är Carl XVI Gustaf släkt med drottning Margarethe av Danmark?
3. Hur var "Blå Prinsen" släkt med "Ryttarprinsen"?
4. Hur var George och Ira Gershwin släkt?
5. På vilket sätt var Richard Wagner släkt med Franz Listz?
6. Den siste tyske kaisern var släkt med sin krigsmotståndare den siste ryske tsaren. På vilket sätt?
7. Hur var de romantiserade indianerna Hiawatha och Minehaha släkt?
8. Vad hette pappan till Lea och Rakel?
9. Vad hette pappan till de kungliga bröderna Erik, Johan, Magnus och Karl?
10. Vad hette den vackra kvinna, som blev frukten av Ledas för bindelse med svanen?
11. På vilket sätt var de båda nordamerikanska presidenterna Roosevelt släkt med varandra?
12. Vad heter dottern som undertecknat "Brevet från Lillan"?
13. Vad hette det kungahus som släppte till en brud åt Napoleon I?
14. Vad hette Asators lagvigda maka enligt den nordiska gudaläran?
15. Vad heter den kvinna som i operettens värld blir gift med hjälten Frank Butler?
16. Vad heter enligt Selma Lagerlöf Nils Holgerssons pappa?
17. Vad heter enligt litteraturen pojken i familjen med pappa Anton, mamma Alma och syster Ida?
18. Vad heter Madam Flods ende son enligt Strindbergs diktning?
19. Hur var "Sångarprinsen" släkt med "Målarprinsen"?

Carl-Uno Sjöblom

VACKRA ANTAVLOR

Släktforskarnas Hus

erbjuder ett nytt sätt att presentera din släktforskning.

Vi har utvecklat en ny programvara som gör det möjligt att från ditt släktforskarprogram på ett enkelt sätt skriva ut en antavla i format upp till och med A2.

Vi lägger också in din egen bakgrundsbild. Bilden vill vi ha i digitalt format (jpg-fil). Om du väljer att skicka en pappersbild skannar vi in den åt dig. Priset är 75 kr.

Antavlan kostar 400 kr. Frakt och emballage tillkommer. Förskottsbetalning gäller. Om du önskar fler än ett exemplar av samma antavla är kostnaden 100 kr/st.

Gå gärna in på vår hemsida och titta på våra Vackra antavlor.

SLÄKTFORSKARNAS HUS I LEKSAND AB

Insjövägen 52 793 31 LEKSAND

Telefon 0247-122 80

E-post info@slaktforskarnashus.se

Hemsida www.slaktforskarnashus.se

Nya medlemmar

Gunilla Carlberg

Maj Inger LeDuc Lovén

Vasav 7

Regeringsg 70

185 34 VAXHOLM

111 39 STOCKHOLM

43759053



Vi i redaktionen vill gärna önska alla en riktigt

God jul och ett Gott Nytt År



I detta nummer var det tänkt att vi skulle haft med en artikel om SVARS hemsida. P.g.a tidsbrist har vi inte hunnit med detta. Återkommer senare med detta.

Tjocka släkten - Facit

1. Far och son
2. Han var brorson till Napoleon I.
3. De är kusiner
4. Blå Prinsen = Prins Carl var farfars bror till Ryttnarprinsen = Prins Gustaf Adolf
5. De var bröder
6. Wagner var svärson till Listz
7. De var kusiner
8. De var man och hustru
9. Laban
10. Gustav Vasa
11. Den sköna Helena
12. Den senare = Franklin Delano R. var gift med Theodore's brorsdotter Eleanore, som alltså hette Roosevelt även som gift
13. Ellinor
14. Habsburg
15. Siv
16. Annie Oakley
17. Holger Nilsson
18. Emil i Lönneberga
19. Gusten
20. Sångarprinsen = Prins Gustaf var farbror till Målarprinsen = Prins Eugén



Höstavslutning Vita huset, Centralvägen 55, Åkersberga

Torsdagen den 13 december träffas vi kl 19.00 i Vita huset för Luciafirande.

Välkommen